

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 28 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Hoffa

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy K. T. (1)

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2016 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa Skarbu Państwa- Dyrektora Izby Celnej w P.

przeciwko E. W. /PESEL: (...)/

o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne

I. Uznaje za bezskuteczne w stosunku do powoda- Skarbu Państwa /Dyrektora Izby Celnej w P./, w celu ochrony jego wiarygodności z tytułu podatków akcyzowych nieuiszczonych przez L. W. (1) w kwotach wskazanych w tytułach wykonawczych o numerach: 39- (...), (...), (...), 39- (...), (...), 39- (...), 39- (...), 39- (...), 39- (...), 39- (...) wraz z odsetkami za opóźnienie i kosztami egzekucyjnymi:

1/ umowę o podział majątku wspólnego zawierającą oświadczenia woli o przejęciu przez pozwaną prawa własności nieruchomości o powierzchni 0,0528 ha położonej w G., zapisanej w księdze wieczystej kw (...), która to umowa została zawarta dnia 28 czerwca 2011 r. między L. W. (1), a E. W. przed notariuszem T. P. w jego Kancelarii Notarialnej w G. przy ul. (...) i zarejestrowana w Repertorium A pod numerem (...).

2/ umowę darowizny nieruchomości o powierzchni 0,3537 ha, położonej w miejscowości P. w gminie M., zapisanej w księdze wieczystej KW nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Nowym Tomyślu, która to umowa została zawarta dnia 2 września 2011 r. między L. W. (1), a E. W. przed notariuszem T. P. w jego Kancelarii Notarialnej w G. przy ul. (...) i zarejestrowana w Repertorium A pod numerem (...).

II. Kosztami postępowania obciąża w całości pozwaną i z tego tytułu:

1/ nakazuje ściągnąć od niej na rzecz Skarbu Państwa /Sądu Okręgowego w Poznaniu/ kwotę 10.228 zł /dziesięć tysięcy dwieście dwadzieścia osiem złotych/,

2/ zasądza od niej na rzecz powoda /Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa/ kwotę

7217 zł /siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych/.

/-/ E. H.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 maja 2015 r. powód Skarb Państwa reprezentowany przez Dyrektora Izby Celnej w P. wniósł o uznanie czynności prawnych w postaci umowy o podział majątku wspólnego z dnia 28 czerwca 2011 r., mocą której L. i E. małżonkowie W. dokonali podziału majątku wspólnego w ten sposób, że prawo własności nieruchomości obejmującej działkę nr (...) o powierzchni 0,0528 ha, położonej w G. o nr KW (...) nabyła na wyłączną własność pozwana, umowy darowizny z dnia 2 września 2011 r. mocą której L. W. (1) darował E. W. prawo własności nieruchomości

obejmującej działki nr (...) o łącznej powierzchni 0,3537 ha, położonych w miejscowości P., dla których prowadzona była księga wieczysta nr (...), obecnie księga wieczysta nr (...) – za bezskuteczne wobec wierzyciela Skarbu Państwa reprezentowanego przez Dyrektora Izby Celnej w P., któremu przysługuje wobec dłużnika L. W. (1) wierzytelność z tytułu zaległości w podatku akcyzowym. Nadto, powód wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa według norm przepisanych. /k. 1-3/

W uzasadnieniu powód wskazał, że L. W. (1) – mąż pozwanej, jest dłużnikiem podatkowym Skarbu Państwa – Izby Celnej w P.. Zobowiązanie dłużnika wobec powoda wynika z zaległości podatkowych w podatku akcyzowym za czerwiec 2008 r. stwierdzonej tytułem wykonawczym nr 39- (...), w podatku akcyzowym krajowym za kwiecień 2008 r. stwierdzonej tytułem wykonawczym nr (...), w podatku akcyzowym krajowym za lipiec 2008 r. stwierdzonej tytułem wykonawczym nr (...), w podatku akcyzowym krajowym za czerwiec 2008 r. stwierdzonej tytułem wykonawczym nr 39- (...), w podatku akcyzowym krajowym za maj 2008 r. stwierdzonej tytułem wykonawczym nr (...), w podatku akcyzowym krajowym za wrzesień 2008 r. stwierdzonej tytułem wykonawczym nr 39- (...), w podatku akcyzowym krajowym za sierpień 2007 r. stwierdzonej tytułem wykonawczym nr 39- (...), w podatku akcyzowym krajowym za listopad 2007 r. stwierdzonej tytułem wykonawczym nr 39- (...), w podatku akcyzowym krajowym za lipiec 2009 r. stwierdzonej tytułem wykonawczym nr 39- (...) – w sumie wierzytelności na kwotę 204.550, 52 zł. Dalej powód podał, że postępowanie egzekucyjne wobec dłużnika okazało się bezskuteczne, nie posiada on żadnych nieruchomości, majątku ruchomego ani innych składników majątkowych, z których wierzyciel mógłby skutecznie prowadzić egzekucję, a dłużnik popadł w stan niewypłacalności. Mając świadomość braku realnej możliwości zaspokojenia wierzyciela, L. W. (1) dokonał czynności, na skutek których majątek, z którego wierzyciel mógłby potencjalnie prowadzić dopuszczalną i skuteczną egzekucję, znalazły się poza majątkiem dłużnika. /k. 3-10/.

W odpowiedzi na pozew z dnia 10 czerwca 2015 r. pozwana wskazała, że zmiana ustawowego ustroju majątkowego pomiędzy nią a mężem wynikała z ważnych powodów dotyczących zabezpieczenia podstawowych potrzeb rodziny. Dzięki temu uzyskała możliwość zaciągnięcia kredytu i spłaty zadłużenia męża w banku, co zapobiegło komplikacjom finansowym, które w przyszłości mogłyby dotknąć wszystkich członków gospodarstwa domowego, a w szczególności dzieci. W zamian za przejęcie długu L. W. (1) przekazał pozwanej cały majątek. Dalej pozwana wskazała, że w dniu podpisania umowy o rozdzielenie majątkowej nie miała wiedzy na temat postępowań prowadzonych przez Urząd Celný, a dotyczących wewnątrzspółnotowego nabycia samochodów przez jej męża, który samodzielnie zajmował się tymi sprawami. Następnie pozwana podała, że we własnym zakresie starała się regulować długi w banku, doprowadziła w ten sposób do powstania zaległości w opłacie podatku dochodowego i podatku VAT oraz składek ZUS wynikających z prowadzenia przez pozwaną działalności gospodarczej. Od 2001 r. pozwana prowadzi biuro rachunkowe. Zdaniem pozwanej, jej mąż w żadnym stopniu nie przyczynił się do powstania majątku, umowa rozdzielenia majątkowej i przekazanie majątku zapewniły jej poczucie bezpieczeństwa. /k. 57-60/

Na rozprawie w dniu 3 marca 2016 r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. /k. 171/

W piśmie procesowym z dnia 24 marca 2016 r. pozwana podtrzymała dotychczasowe stanowisko w sprawie, wskazując jednocześnie, że L. W. (1) posiadał zadłużenie w różnych instytucjach bankowych i nie sposób przyjąć, iż w efekcie zawarcia umowy o podział majątku wspólnego z dnia 28 czerwca 2011 r. oraz umowy darowizny z dnia 2 września 2011 r. stał się niewypłacalny albo niewypłacalny w wyższym stopniu. Zdaniem pozwanej, wobec trudnej sytuacji finansowej i majątkowej L. W. (1), spowodowanej licznymi zadłużeniami finansowymi, przewyższającymi znacznie aktywa majątku zobowiązanego, a także bark wypłacalności skutkowało dokonaniem przesunięć majątkowych pomiędzy L. W. (1) a jego żoną w zamian za zobowiązanie się pozwanej do spłacenia zobowiązań kredytowych. /k. 179-186/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej mąż pozwanej – L. W. (1) zalegał z zapłatą podatku akcyzowego na rzecz Skarbu Państwa – Izby Celnej w P.. W stosunku do dłużnika L. W. (1) zostały wydane ostateczne decyzje administracyjne, a na ich podstawie tytuły wykonawcze stwierdzające obowiązek zapłaty podatku akcyzowego wraz z odsetkami, w łącznej wysokości 204.550, 52 zł. Postępowanie egzekucyjne wobec L. W. (1) okazało się bezskuteczne, a dłużnik został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego - Rejestru Dłużników Niewypłacalnych.

Dowód: decyzja Naczelnika Urzędu Celnego w L. nr (...) - (...) (...) z dn. 11 lutego 2013 r. /k. 232-239/, decyzja Naczelnika Urzędu Celnego w L. nr (...) - (...) (...) z dn. 17 marca 2014 r. /k. 240-249/, decyzja Naczelnika Urzędu Celnego w L. nr (...) - (...) (...) z dn. 16 sierpnia 2012 r. /k. 250-257/, decyzja Naczelnika Urzędu Celnego w L. nr (...) - (...) (...) z dn. 9 kwietnia 2013 r. /k. 258-262/, decyzja Naczelnika Urzędu Celnego w L. nr (...) - (...) (...) z dn. 17 października 2011 r. /k. 263-266/, decyzja Naczelnika Urzędu Celnego w L. nr (...) - (...) (...) z dn. 22 czerwca 2012 r. /k. 267-271/, decyzja Naczelnika Urzędu Celnego w L. nr (...) - (...) (...) z dn. 12 kwietnia 2013 r. /k. 272-276/, decyzja Naczelnika Urzędu Celnego w L. nr (...) - (...) (...) z dn. 17 października 2011 r. /k. 277-280/, decyzja Naczelnika Urzędu Celnego w L. nr (...) - (...) (...) z dn. 17 października 2011 r. /k. 281-284/, tytuł wykonawczy nr 39- (...)k. 33/, tytuł wykonawczy nr (...) /k. 34/, tytuł wykonawczy nr (...) /k. 35/, tytuł wykonawczy nr 39- (...)k. 36/, tytuł wykonawczy nr (...) /k. 37/, tytuł wykonawczy nr 39- (...)k. 38/, tytuł wykonawczy nr 39- (...)k. 39/, tytuł wykonawczy nr 39- (...)k. 40/, tytuł wykonawczy nr 39- (...)k. 41/, tytuł wykonawczy nr 39- (...)k. 42/, postanowienie o wpisie do Krajowego Rejestru Dłużników Niewypłacalnych /k. 44-47/, informacje z banków /k. 48-50/, protokół o stanie majątkowym zobowiązanego z dn. 17 września 2012 r. /k. 43/

W dniu 28 czerwca 2011 r. pozwana i jej mąż L. W. (1) zawarli w formie aktu notarialnego umowę majątkową małżeńską, którą wyłączyli istniejącą pomiędzy nimi wspólność ustawową. Kolejną umową z dnia 28 czerwca 2011 r. zawartą w formie aktu notarialnego dokonali podziału majątku wspólnego w ten sposób, że pozwana nabyła na wyłączną własność prawo własności nieruchomości położonej w G., obejmującej działkę nr (...) o obszarze 0.05.28 ha o numerze KW (...). Umową darowizny z 2 września 2011 r. sporządzonej w formie aktu notarialnego L. W. (1) darował swojej żonie E. W. prawo własności nieruchomości położonej w miejscowości P., obejmującej działki nr (...), objętej księgą wieczystą KW nr (...) o obszarze 0.35.37 ha. W sumie wartość przekazanego na rzecz pozwanej majątku strony określiły na kwotę 350.000 zł.

Dowód: wypis aktu notarialnego z dn. 28 czerwca 2011 r. Rep. A (...) /k. 13-15/, wypis aktu notarialnego z dn. 28 czerwca 2011 r. Rep. A (...) /k. 16-18/, wypis aktu notarialnego z dn. 2 września 2011 r. Rep. A (...) /k. 19-20/, odpis zupełny księgi wieczystej nr (...) z dn. 25 marca 2015 r. /k. 26-28/, odpis zupełny księgi wieczystej (...) z dn. 25 marca 2015 r. /k. 29-30/, wyciąg z operatu szacunkowego /k. 187-188/

Wyzbywając się wskazanych wyżej nieruchomości L. W. (1) wiedział, że nie posiada innych składników majątkowych, z których wierzyciele mogliby dochodzić swoich należności. Pozwana i L. W. (1) zawarli związek małżeński w dniu 11 lipca 1992 r. Przed 28 czerwca 2011 r. nie toczyło się pomiędzy nimi postępowanie sądowe o rozwód, separację, nie wnosili również o zniesienie ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej ani zawierali umowy o rozdzieleniu majątkowej. Pozwana z zawodu jest księgową i prowadzi biuro rachunkowe.

Miała kontrolę nad finansami firmy męża, prowadziła w niej sprawy księgowe, dysponowała również dostępem do biura firmy (...). Żadna część dochodzonych kwot podatku akcyzowego nie została zapłacona ani przez pozwaną ani przez jej męża. L. W. (1) posiadał zobowiązania także wobec innych podmiotów, w tym instytucji bankowych.

Dowód: zeznania pozwanej /k. 291-295/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o wskazane dowody z dokumentów, których prawdziwość i moc dowodowa nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a i Sąd nie znalazł podstawy, by czynić to urzędu.

Przesłuchana w charakterze strony pozwana zeznawała wiarygodnie i kompatybilnie w stosunku do pozostałych zgromadzonych w sprawie dowodów. Sąd nie dał wiary jej zeznaniom w tej części w jakiej zapewniała, że nie wiedziała o zobowiązaniach męża w stosunku do powoda. Pozwana z zawodu jest księgową, prowadzi działalność gospodarczą w formie biura rachunkowego, a nadto, zajmowała się rozliczaniem firmy męża, miała dostęp do jego biura. Stąd, nie sposób przyjąć, że pozwana nie wiedziała o zobowiązaniach męża, w tym o zakresie płaconych przez niego świadczeń celnych, lub zaniechaniu płacenia tych świadczeń.

Ponieważ spłacała zadłużenia męża wobec Urzędu Skarbowego i banków niewątpliwie analizowała dokumenty z których wynikało które świadczenia jej mąż zapłacił, a których nie.

Przesłuchanie stron Sąd ograniczył do przesłuchania pozwanej, albowiem działania powoda wynikały z przedłożonych dokumentów.

Sąd oddalił wnioski o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków A. K., B. W., M. H., A. W., N. W., K. N., D. G., L. W. (1), a także wniosek o dopuszczenie dowodu z historii rachunku pozwanej w okresie od 28 czerwca 2011 r. do czasu jego zamknięcia, albowiem zebrany materiał dowodowy pozwalał na ustalenie istotnych dla sprawy okoliczności. Nadto, zgłoszone dowody zmierzały do wykazania stanu wiedzy pozwanej i jej świadomości co do pokrzywdzenia wierzyciela. Oczywiście jest, że świadkowie myśli i stanu wiedzy pozwanej znać nie mogli. Okoliczności te mogły zostać wyjawione wyłącznie poprzez przeprowadzenie dowodu z zeznań pozwanej / k. 290-291/w zestawieniu z dowodami z w/w dokumentów.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 527 § 1 k.c., gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Oparta na tym przepisie skarga pauliańska ma na celu ochronę wierzyciela przed krzywdzącym go działaniem dłużnika. Przyznaje ona wierzycielowi uprawnienie do zaskarżenia czynności dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, czego konsekwencją może być uznanie tych czynności za bezskuteczne wobec skarżącego. Przesłankami skargi pauliańskiej są: 1) pokrzywdzenie wierzyciela, jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, 2) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli i 3) wiedza lub możliwość - przy zachowaniu należytej staranności - dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią, na rzecz której przysporzenie majątkowe nastąpiło. Ciężar udowodnienia istnienia tych przesłanek spoczywa – zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 6 k.c. – na wierzycielu. Sytuację, kiedy czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, określa art. 527 § 2 k.c. Przepis ten wiąże pokrzywdzenie wierzyciela z rzeczywistą (a nie tylko możliwą) niewypłacalnością dłużnika na skutek dokonania przez niego czynności prawnej lub z jego niewypłacalnością - na skutek czynności prawnej - w wyższym stopniu niż była przed jej dokonaniem. Pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność lub utrudnienie albo odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. Dłużnik jest niewypłacalny, gdy cały jego majątek nie wystarcza na pokrycie długów. Niewypłacalność w wyższym stopniu oznacza, że w zasadzie każde istotne, bez względu na jego rozmiar, powiększenie niewypłacalności stanowi pokrzywdzenie wierzycieli; niewypłacalność nie musi ulec powiększeniu o całą wartość przedmiotu czynności prawnej dokonanej przez dłużnika. Dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu i wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka. Inaczej, stan niewypłacalności dłużnika w stopniu wyższym obejmuje utrudnienie i odwleczenie zaspokojenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., sygn. akt IV CKN 525/00, LEX nr 53110). Między niewypłacalnością dłużnika a podjęciem przez niego czynności prawnej musi zachodzić zależność ujmowania na ogół jako związek przyczynowy; czynność podjęta przez dłużnika musi być jedną z przyczyn powstałej niewypłacalności. Dla oceny tego związku przyczynowego właściwa jest chwila, w której wierzyciel wystąpił ze skargą pauliańską. Niewypłacalność dłużnika musi istnieć w tej chwili, jak i w chwili orzeczenia przez sąd o żądaniu wierzyciela uznania czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną (art. 316 § 1 k.p.c.). Dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, gdy zdaje sobie sprawę (uświadamia sobie), że skutek dokonania czynności prawnej

może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzycieli z jego majątku. Pokrzywdzenie wierzycieli nie musi być zamiarem dłużnika.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy nie budziło wątpliwości sądu, że zaskarżone czynności prawne zostały dokonane z pokrzywdzeniem wierzyciela Skarbu Państwa – Dyrektora Izby Celnej w P., albowiem na skutek podziału majątku wspólnego i darowizny nieruchomości dłużnik L. W. (1) stał się całkowicie niewypłacalny. Okoliczność ta wynika wprost z przedłożonych dokumentów. Przedmioty obydwu umów, tj. o podział majątku wspólnego, jak i umowy darowizny były jedynymi składnikami majątkowymi, z których wierzyciele mogli dochodzić swoich roszczeń. Pozwana i jej małżonek L. W. (1) określili wartość nieruchomości objętych powyższymi czynnościami na kwotę 350.000 zł. Tym samym przed dokonaniem zaskarżonych czynności prawnych powód miał realną szansę egzekwowania wierzytelności przysługującej mu względem dłużnika L. W. (1). Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy dał podstawy do ustalenia, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia powódki, gdyż zdawał sobie sprawę, że swoim zachowaniem praktycznie uniemożliwi zaspokojenie wierzytelności z tytułu zaległości w podatku akcyzowym, jak i zaległości wobec innych wierzycieli. W tym celu pozwana i L. W. (1) ustanowili rozdzielność majątkową, następnie dokonali podziału majątku wspólnego, przesuując aktywa do majątku pozwanej, a następnie co do pozostałych nieruchomości zawarli umowę darowizny. W okolicznościach sprawy, można przyjąć, iż zachowanie dłużnika miało charakter intencjonalny i było obliczone na usunięcie spod grożącej egzekucji wszelkich przedmiotów majątkowych, które wchodził w skład małżeńskiej wspólności majątkowej. Kolejną przesłanką skutecznej akcji pauliańskiej jest istnienie wiedzy osoby trzeciej o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Z posiadaniem przez osobę trzecią wiedzy o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, zrównana została sytuacja, gdy osoba trzecia przy zachowaniu należytej staranności mogła tę wiedzę uzyskać (a zatem, gdy brak tej wiedzy jest zawiniony). Nie ma przy tym znaczenia zła wiara osoby trzeciej ani to, czy posiadana przez nią wiedza jest wynikiem jej działania, a zwłaszcza porozumienia się z dłużnikiem. Obojętne też są źródło wiedzy i sposób jej uzyskania. W wypadku tej przesłanki ustawodawca wprowadził ułatwienia dowodowe dla wierzycieli. I tak, stosownie do treści art. 527 § 3 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Dla zastosowania określonego w nim domniemania konieczne jest wykazanie przez wierzyciela, że osobę trzecią łączył z dłużnikiem stosunek bliskości w chwili dokonania czynności prawnej krzywdzącej wierzycieli. W razie wykazania tej okoliczności wierzyciel nie ma obowiązku udowadniania, że osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli. Osoba trzecia może obalić omawiane domniemanie przez udowodnienie, że pomimo stosunku bliskości z dłużnikiem nie wiedziała o świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się o tym dowiedzieć. Najdalej idące ułatwienie w realizacji skargi pauliańskiej przez wierzyciela wprowadza jednak art. 528 k.c., zgodnie z którym okoliczność, że osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o tym, że dokonując czynności prawnej dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli, tj. okoliczność, która według reguły z art. 527 § 1 jest istotna dla możliwości uznania czynności dłużnika za bezskuteczną, nie ma znaczenia w sytuacji, gdy osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie. W tej sytuacji wierzyciel nie musi wykazywać wymienionej okoliczności, a osoba trzecia nie może bronić się przez wykazanie, że nie wiedziała lub nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli. Wobec tego, że w wyniku zakwestionowanych czynności prawnych korzyść majątkową uzyskała osoba bliska, zachodziło domniemanie świadomości tej osoby co do pokrzywdzenia wierzycieli, wynikające z art. 527 § 3 k.c. W ocenie Sądu pozwana nie zdołała obalić tego domniemania, a przytoczone przez nią na tę okoliczność dowody okazały się – jako niespójne i sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego – niewiarygodne. Wręcz przeciwnie, z niespornych okoliczności sprawy należy wywodzić, że pozwana, jako księgowa prowadząca rozliczenia firmy (...), mająca dostęp do dokumentów firmy, co najmniej mogła przy dochowaniu należytej staranności dowiedzieć się o tym, że dokonując czynności prawnej dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli, w tym powoda Świadczą o tym również okoliczności, w jakich doszło do zawarcia dwóch umów podziału majątku wspólnego i darowizny, kiedy firma (...) straciła płynność finansową i stawały się wymagalne poszczególne wierzytelności. W takim stanie rzeczy pozwana powinna mieć świadomość tego, że w rzeczywistości czynności prawne były obliczone na uchronienie majątku rodziny przed groźbą prowadzenia z niego egzekucji przez wierzycieli L. W.

(1). Nadto, jedna z czynności dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli miała formę darowizny. Jak wyżej wskazano, przepis art. 528 k.c., zwalnia wierzyciela od konieczności wykazania istnienia po stronie osoby trzeciej jakiegokolwiek przesłanki subiektywnej. Stan podmiotowy osoby trzeciej jest obojętny, a do zaskarżenia takiej czynności wystarczy spełnienie pozostałych przesłanek art. 527 k.c. Gdy w konkretnym stanie sprawy świadomość osoby trzeciej co do pokrzywdzenia wierzycieli nie stanowi prawnej przesłanki roszczenia wierzyciela, ta okoliczność faktyczna nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 24 stycznia 2000 r., III CKN 554/98, LEX nr 52736). Niemniej w okolicznościach sprawy nie sposób zanegować twierdzeniom strony powodowej, że pozwana co najmniej przy dochowaniu należytej staranności powinna wiedzieć o świadomości dłużnika działania z pokrzywdzeniem wierzycieli.

W konsekwencji powyższego, Sąd doszedł do przekonania, że umowa o podział majątku wspólnego z dnia 28 czerwca 2011 r., jak i umowa darowizny z dnia 2 września 2011 r. została dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela Skarbu Państwa – Dyrektora Izby Celnej w P. w rozumieniu art. 527 § 1 i 2 k.c. Niezaspokojenie wierzyciela i jednocześnie wyzbycie się w tej sytuacji nieruchomości świadczą o zaistnieniu tej przesłanki roszczenia pauliańskiego, jaką stanowi dokonanie czynności z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia podawane przez pozwaną okoliczności, że w zamian za dokonanie przez L. W. (1) przesunięć nieruchomości do majątku pozwanej, ona spłacała jego kredyty w banku i inne zadłużenia. Po pierwsze, w treści zaskarżonych czynności prawnych nie były wskazane ww. okoliczności, a po wtóre nie można uznać, że roszczenia prywatnych wierzycieli należy traktować priorytetowo w stosunku do zobowiązań publicznoprawnych.

Argumenty pozwanej dotyczące wydania decyzji stwierdzających obowiązek zapłaty podatku akcyzowego po dacie dokonania zaskarżonych czynności prawnych również nie zyskały aprobaty Sądu, albowiem obowiązek zapłaty podatku powstaje z chwilą dokonania czynności opodatkowanej, czyli na gruncie niniejszej sprawy od sierpnia 2007 r. do lipca 2009 r. Nadto, L. W. (1) miał zobowiązania wobec wielu podmiotów i podjęte czynności bezsprzecznie miały na celu uniknięcia spłaty ciążących na nim zobowiązań, a w orzecznictwie wywiedziono, że świadomość pokrzywdzenia wierzycieli - jako subiektywna przesłanka skargi pauliańskiej - nie musi obejmować faktu pokrzywdzenia konkretnego wierzyciela. Obojętne jest także, czy dłużnik chciał pokrzywdzenia czy to konkretnego wierzyciela, czy jakiegokolwiek wierzyciela. Świadomość dłużnika może zatem dotyczyć innego wierzyciela niż ten, który żąda uznania czynności za bezskuteczną. Wystarczy więc, że dłużnik zdaje sobie sprawę z tego, że dokonana przez niego czynność może pokrzywdzić jakiegokolwiek wierzyciela. Innymi słowy wystarczy, by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności, zaś obojętne jest, do którego z wierzycieli się ono odnosi. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 13 sierpnia 2015 r., sygn. akt I ACa 154/15, LEX nr 1842610).

W tych okolicznościach zostały spełnione wszystkie przesłanki skargi pauliańskiej, dlatego Sąd w pkt I sentencji wyroku uznał za bezskuteczną wobec powoda umowę o podział majątku wspólnego zawierającą oświadczenie woli o przyjęciu przez pozwaną prawa własności nieruchomości o powierzchni 0.05.28 ha położonej w G., zapisanej w księdze wieczystej nr (...), która to umowa została zawarta w dniu 28 czerwca 2011 r. między L. W. (2) a E. W. przed notariuszem T. P. i zarejestrowana Repertorium A pod numerem (...), oraz umowę darowizny nieruchomości o powierzchni 0,3537 ha położonej w miejscowości P., gmina M., zapisanej w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Nowym Tomyslu, która to umowa została zawarta dnia 2 września 2011 r. pomiędzy L. W. (1) a E. W. przed notariuszem T. P. i zarejestrowana Repertorium A pod numerem (...).

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt II wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. Powództwo zostało uwzględnione w całości, w związku z czym pozwana winna zwrócić powodowi koszty zastępstwa procesowego. Na podstawie § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, w zw. z art. 11 ust 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417 z późn. zm.) zasądzone od pozwanej na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7.200 zł.

Na podstawie art. 113 ust 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 10.228 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych (opłaty od pozwu), od której uiszczenia powód zwolniony był na mocy art. 94 ww. ustawy.

/-/ E. H.